

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana Latvijā reģistrētai pastāvīgajai pārstāvniecībai

09.09.2024.

Saturs

1. Pastāvīgās pārstāvniecības ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts ...	3
2. Pastāvīgās pārstāvniecības uzskaitē.....	4
3. Pastāvīgās pārstāvniecības ieņēmumi un izdevumi	5
4. Pastāvīgās pārstāvniecības uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija	9
5. Saistošie normatīvie akti.....	11

Nerezidenta (ārvalsts komersanta) pastāvīgā pārstāvniecība (filiāle) Latvijā visu nodokļu likumu piemērošanai uzskatāma par atsevišķu iekšzemes nodokļu maksātāju. Pastāvīgā pārstāvniecība, kura ir reģistrēta Latvijā – Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā – ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja, un tai ir pienākums sniegt uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju un maksāt uzņēmumu ienākuma nodokli saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu (turpmāk – likums).

1. Pastāvīgās pārstāvniecības ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts

1. Pastāvīgās pārstāvniecības ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze un ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts tiek noteikts saskaņā ar likuma 4. panta otro daļu, summējot taksācijas periodā **Latvijā un ārvalstīs aprēķinātos objektus no peļņas, kuru attiecina uz pastāvīgo pārstāvniecību un kura taksācijas periodā naudas vai citā veidā ir izņemta no pastāvīgās pārstāvniecības.**

Ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ietver šādus ar nodokli apliekamus objektus:

1) sadalīto peļņu, kas ietver:

- a) aprēķinātās dividendes, tai skaitā ārkārtas dividendes,
- b) dividendēm pielīdzinātas izmaksas,
- c) nosacītās dividendes, kas aprēķinātas saskaņā ar šā likuma 7. pantu;

2) nosacīti sadalīto peļņu, kas ietver:

- a) ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus, kas aprēķināti saskaņā ar likuma 8. pantu,
- b) nedrošos debitoru parādus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 9. pantu,
- c) palielinātus procentu maksājumus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 10. pantu,
- d) aizdevumu saistītai personai, kas aprēķināts saskaņā ar šā likuma 11. pantu,
- e) ienākumus, kurus nodokļu maksātājs būtu saņēmis, vai izdevumus, kuri nodokļu maksātājam nebūtu radušies, ja komerciālās un finanšu attiecības būtu veidotas vai nodibinātas pēc noteikumiem, kas būtu spēkā starp divām neatkarīgām personām, un ja šo starp saistītām personām (no kurām viena ir nodokļa maksātājs) slēgto darījumu vērtība būtu atbilstoša tirgus cenai (vērtībai), kuras aprēķināšanas metodes nosaka Ministru kabinets,
- f) labumus, kurus nerezidents piešķir saviem darbiniekiem vai valdes (padomes) locekļiem, neatkarīgi no tā, vai saņēmējs ir rezidents vai nerezidents, ja tie tiek attiecināti uz pastāvīgās pārstāvniecības darbību Latvijā,
- g) likvidācijas kvotu,
- h) reorganizācijas procesā citai personai nodoto aktīvu vērtību saskaņā ar šā likuma 18. pantu,
- i) tā aktīva vērtību, kuru Latvijas nodokļa maksātājs nodod tā pastāvīgajai pārstāvniecībai ārvalstī saimnieciskās darbības veikšanai, ja aktīva nodošanas rezultātā Latvija zaudē tiesības uzlikt nodokli nodotajam aktīvam,
- j) tā aktīva vērtību, kuru ārvalsts nodokļa maksātāja pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā nodod tā galvenajam uzņēmumam vai citai pastāvīgajai pārstāvniecībai ārvalstī saimnieciskās darbības veikšanai, ja aktīva nodošanas rezultātā Latvija zaudē tiesības uzlikt nodokli nodotajam aktīvam,
- k) hibrīdneatbilstības rezultātu saskaņā ar šā likuma 7.¹ pantu.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām **dividendei pielīdzināta izmaksa** ir nerezidenta pastāvīgās pārstāvniecības maksājumi nerezidentam, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, ja tie nav uzskatāmi par nerezidenta izdevumiem, kas nodrošina pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību.

1. piemērs

Lietuvā reģistrētas kapitālsabiedrības "S" filiāle Latvijā 2024. gada janvārī ir aprēķinājusi peļņu 10 000 euro (ko aprēķina kā starpību starp saimnieciskās darbības ieņēmumiem un izdevumiem). Pamatojoties uz Lietuvā reģistrētas kapitālsabiedrības "S" lēmumu, 2024. gada martā filiāle tai pārskaita 10 000 euro, kas uzskatāma par dividendei pielīdzinātu izmaksu. Dividendei pielīdzināta izmaksa ir ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekams objekts filiālei, tādēļ filiāle (līdz 2024. gada 20. aprīlim) sniedz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju un samaksā nodokli 2500 euro ($10\,000 : 0,8 \times 0,2$).

2. Pastāvīgā pārstāvniecība, kura guvusi peļņu līdz 2017. gada 31. decembrim, šo peļņu sadalot, to neaplied ar uzņēmumu ienākuma nodokli. Pastāvīgās pārstāvniecības grāmatvedības uzskaitē ir jānodrošina tas, ka var nepārprotami saprast, kurā gadā peļņa tika gūta, kurā gadā peļņa sadalīta, kāda peļņas daļa bija pastāvīgās pārstāvniecības rīcībā 2017. gada 31. decembrī.

2. Pastāvīgās pārstāvniecības uzskaitē

3. Pastāvīgā pārstāvniecība grāmatvedības uzskaitē veic, lai nodrošinātu uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanu. Pastāvīgā pārstāvniecība normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic grāmatvedības uzskaitē, sagatavo bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu. Grāmatvedības uzskaitē ietver Latvijā un ārvalstīs šīs pārstāvniecības patstāvīgi gūtos ieņēmumus.

Grāmatvedības attaisnojuma dokumentu saturu nosaka Grāmatvedības likuma 11. pants.

4. Pastāvīgā pārstāvniecība ar tās darbību saistītos ieņēmumus un izdevumus un attiecīgi aktīvus un pasīvus uzņēmumu ienākuma nodokļa vajadzībām uzskaita nodalīti no nerezidenta, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir. Attiecībā uz pastāvīgās pārstāvniecības galveno uzņēmumu – nerezidentu, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, – darījumi uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanai ir jāuzskaita un jānodala tā, it kā galvenais uzņēmums (nerezidents, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir) būtu ar pastāvīgo pārstāvniecību nesaistīts uzņēmums.

5. Ja pastāvīgajai pārstāvniecībai nav nodalīts konts un klientu norēķini, kas gūti, izmantojot pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā, ir tieši ieskaitīti nerezidenta kontā, tad, lai noteiktu brīdi, kad nerezidents ir guvis ienākumu no pastāvīgās pārstāvniecības, un attiecīgi brīdi, kad pastāvīgajai pārstāvniecībai veidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais ienākums (dividendei pielīdzināmā izmaksa peļņas apmērā), kurš jāiekļauj taksācijas perioda deklarācijā, nerezidentam ir jānodrošina ar pastāvīgās

pārstāvniecības darbību saistīto ieņēmumu un izdevumu *uzskaite nodalīti no nerezidenta*. Ja nerezidenta kontā tieši ieskaitītie ieņēmumi, kas gūti, izmantojot pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā, netiek uzrādīti atsevišķi nodalītā pastāvīgās pārstāvniecības grāmatvedības uzskaitē, tad pastāvīgās pārstāvniecības taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē jāiekļauj visa ieņēmumu summa, kas konkrētajā taksācijas periodā ir iekasēta no klientiem Latvijā. Iekļaujot pastāvīgās pārstāvniecības taksācijas perioda apliekamajā objektā nerezidenta tieši gūto ienākumu, apliekamā objekta vērtību daļa ar koeficientu 0,8.

2. piemērs

Nerezidenta filiāle Latvijā darbojas kā tirdzniecības aģents Latvijā. Nerezidents gūst ieņēmumus tieši no klientiem, t. i., tie veic maksājumus nerezidenta kontā (nerezidents ir nodrošinājis ar filiāles darbību saistīto ieņēmumu un izdevumu atsevišķu grāmatvedības uzskaiti). Lai noteiktu filiāles Latvijā gūto peļņu un ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamu objektu, nerezidentam ir tiesības attiecināt ieņēmumus, kuri attiecas uz filiāles sniegtajiem tirdzniecības aģenta pakalpojumiem Latvijā, reizi gadā, bet ne vēlāk kā filiāles pārskata gada pēdējā mēnesī (2024. gada decembrī). Tiks uzskatīts, ka reizi gadā notiek filiāles peļņas sadale, kā rezultātā filiālei veidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze, no kuras maksājams uzņēmumu ienākuma nodoklis.

Ievērojot to, ka filiāles ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi veido taksācijas periodā Latvijā un ārvalstīs aprēķinātie objekti, šajā situācijā ar nodokli apliekamo objektu veido ieņēmumu un izdevumu starpība (t. i., ieņēmumu un izdevumu daļa, kas attiecināma uz filiāles aģenta darbību Latvijā, ieskaitot izdevumus, kuri radušies uz vietas Latvijā).

Ieņēmumu un izdevumu daļas attiecināšana uz filiāli notiek reizi gadā, tātad attiecīgajā mēnesī (decembrī) pastāvīgā pārstāvniecība aprēķina ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi, aizpilda uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju un samaksā nodokli. Ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā objekta vērtību daļa ar koeficientu 0,8 un piemēro nodokļa likmi 20 %.

6. Pastāvīgajai pārstāvniecībai, kurai ir nodrošināta no nerezidenta atsevišķi nodalīta grāmatvedības uzskaite (t. sk. arī atsevišķā vai kopējā naudas kontā ieskaitīto līdzekļu atsevišķa uzskaite), neveidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts līdz brīdim, kad pastāvīgā pārstāvniecība sadala peļņu.

3. Pastāvīgās pārstāvniecības ieņēmumi un izdevumi

7. Sagatavojot peļņas vai zaudējumu aprēķinu uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, pastāvīgās pārstāvniecības peļņu samazina par izdevumiem, kuri tai radušies saistībā ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu un veikšanu Latvijā. Šādus izdevumus neiekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un neapliek ar nodokli.

8. Sagatavojot peļņas vai zaudējumu aprēķinu uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, pastāvīgās pārstāvniecības peļņu samazina arī par nerezidenta, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, **darījumos ar citām personām**, rezidentiem vai nerezidentiem faktiski izmaksāto izdevumu vai izdevumu daļas summu,

kas ir tieši saistīta ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību. Peļņu var samazināt tikai tad, ja minētie izdevumi ir apstiprināti ar attaisnojuma dokumentiem rakstiskā (papīra vai elektroniskā) formā, un tikai tādā apmērā, kādā minētie izdevumi ir attiecināmi uz pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību.

Termins "citām personām" ietver arī darbiniekus: nerezidenta galvenā biroja vai citā valstī esošas filiāles darbaspēka izmaksas ir uzskatāmas par izdevumiem, kuras tie izmaksājuši/veikuši darījumos ar citām personām.

Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" 22. un 24. punkts

22. Sagatavojot peļņas vai zaudējumu aprēķinu uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, pastāvīgās pārstāvniecības peļņu samazina arī par nerezidenta, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, **darījumos ar citām personām**, rezidentiem vai nerezidentiem faktiski izmaksāto izdevumu vai izdevumu daļas summu, kas ir tieši saistīta ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību. Peļņu var samazināt tikai tad, ja minētie izdevumi ir apstiprināti ar attaisnojuma dokumentiem rakstiskā (papīra vai elektroniskā) formā, un tikai tādā apmērā, kādā minētie izdevumi ir attiecināmi uz pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību.

24. Par ienākumu, kas taksācijas periodā izņemts no pastāvīgās pārstāvniecības, nav uzskatāma summa, kas **nepārsniedz 10 procentus** no šo noteikumu 22. punktā minētajiem nerezidenta izdevumiem, kas saistīti ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību, un šo noteikumu 25. punktā minētās atlīdzības par piegādātajām precēm, ja pastāvīgās pārstāvniecības rīcībā ir nerezidenta izsniegts rakstisks (papīra vai elektroniskā formā) apstiprinājums, ka šie maksājumi ir nepieciešami tādu nerezidenta vispārējo administratīvo un operatīvo izdevumu segšanai, kas ir tieši saistīti ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību un nav iekļauti šo noteikumu 25. punktā minēto preču pašizmaksā.

3. piemērs

Nīderlandē reģistrētā kapitālsabiedrība "N" ir reģistrējusi filiāli Latvijā. Lai aprēķinātu filiāles gūto peļņu Latvijā, nepieciešams noteikt filiāles ieņēmumus un izdevumus. Cita starpā Nīderlandes kapitālsabiedrība "N" ir iegādājusies informācijas tehnoloģiju (IT) pakalpojumus (iegādājusies programmatūru un tās uzturēšanas pakalpojumus) no citas Nīderlandē reģistrētas kapitālsabiedrības par 10 000 euro. Daļu no šiem izdevumiem (2500 euro) "N" attiecina uz filiāli Latvijā proporcionāli filiāles ieņēmumiem un pamato to saistību ar filiāles saimniecisko darbību. Tātad filiāles peļņu samazina par daļu no nerezidenta "N" izdevumiem, kas radušies darījumā ar citu personu (Nīderlandes sabiedrību) un kas ir saistīti ar filiāles saimniecisko darbību. Atbilstošo izdevumu daļu apliecina nerezidenta "N" sagatavotie attaisnojuma dokumenti, kuri apliecina veikto maksājumu darījuma partnerim un pamatojumu izdevumu daļas attiecināšanai uz filiāles izdevumiem.

4. piemērs

Nīderlandē reģistrētā kapitālsabiedrība "N" ir reģistrējusi filiāli Latvijā. Lai aprēķinātu filiāles gūto peļņu Latvijā, nepieciešams noteikt filiāles ieņēmumus un izdevumus.

Cita starpā Nīderlandes kapitālsabiedrības "N" darbinieks kārto grāmatvedības uzskaiti ne tikai Nīderlandes kapitālsabiedrībā, bet arī tās filiālei Latvijā.

Daļu no izdevumiem šī darbinieka darba algai (kopējie izdevumi gadā 24 000 euro; uz filiāli attiecināmie – 8000 euro) "N" attiecina uz filiāli Latvijā proporcionāli filiāles ieņēmumiem un pamato to saistību ar filiāles saimniecisko darbību.

Ņemot vērā to, ka darbaspēka izmaksas ir pielīdzināmas izdevumiem, kurus nerezidents ir izmaksājis darījumos ar citām personām, tas var daļu no darbinieka darba algas izdevumiem attiecināt uz filiāli Latvijā (neskatoties uz to, ka darbinieks darbu veic Nīderlandē, neuzturas Latvijā un no darba algas Latvijā netiek ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis).

Tātad filiāles peļņu samazina par daļu no nerezidenta "N" izdevumiem par darbinieku, pamatojoties uz to, ka darbinieka veiktās funkcijas ir nepieciešamas arī filiāles saimnieciskajai darbībai.

Atbilstošo izdevumu daļu apliecina nerezidenta "N" sagatavotie attaisnojuma dokumenti, kuri pamato nerezidenta darbinieka darba algas izdevumu daļas attiecināšanu uz filiāles izdevumiem.

9. Atlīdzība, ko pastāvīgā pārstāvniecība maksā nerezidentam, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, par piegādātajām precēm, ir uzskatāma par izdevumiem, kas saistīti ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu, un netiek ietverta ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē. Proti, pastāvīgās pārstāvniecības peļņu samazina par izdevumu summu, kas radusies nerezidentam, ja tas piegādā (nodod) savai pastāvīgajai pārstāvniecībai preces tālākpārdošanai Latvijā. Pastāvīgā pārstāvniecība peļņas vai zaudējumu aprēķina izdevumos norāda tādu summu, kādu par piegādātajām precēm maksātu neatkarīgs komersants, kas darbojas neatkarīgi no nerezidenta un iepērk minētās preces par tirgus cenām.

5. piemērs

Lietuvā reģistrēta kapitālsabiedrība "S", kas nodarbojas ar apģērbu tirdzniecību, ir nodibinājusi filiāli Latvijā, kas arī nodarbojas ar apģērbu tirdzniecību. Kapitālsabiedrība "S" piegādā precī (apģērbus) savai filiālei, kura gūst ieņēmumus no to pārdošanas. Kapitālsabiedrības "S" gada laikā pagādāto preču vērtība ir 125 000 euro (atbilst tirgus vērtība, kādu par piegādātajām precēm maksātu neatkarīgs komersants – ar "S" nesaistīta persona).

Uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām aprēķinot peļņu, filiāle uz saviem izdevumiem attiecina preču vērtību 125 000 euro.

Vispārīgā gadījumā uzņēmumu ienākuma nodokli reglamentējošo normatīvo aktu normas nepieļauj iespēju filiāles izdevumos iekļaut nerezidenta filiālei sniegto **pakalpojumu vērtību**, un filiāles izdevumi **par galvenā uzņēmuma sniegtajiem pakalpojumiem** (neskatoties uz to, ka tie ir nepieciešami filiāles saimnieciskās darbības nodrošināšanai Latvijā), ir uzskatāmi par dividendei pielīdzinātu izmaksu, kas veido filiāles ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi Latvijā.

Tomēr, gadījumos, kad šāds galvenā uzņēmuma vai tā citas filiāles izrakstīts rēķins par faktiskajiem uz filiāli attiecināmajiem izdevumiem (un nevis pakalpojumu vērtību) satur atšifrējumu par katru konkrēto izmaksu pozīciju, t. i., darbaspēka tiešās,

netiešās un pieskaitāmās izmaksas, kas pamatotas ar attaisnojuma dokumentiem (darba algas izmaksu apstiprinošu dokumentu, trešās personas pakalpojumu izstādīts rēķins u. c.) rakstiskā (papīra vai elektroniskā) formā, tad par šādām izmaksām filiālei ir tiesības samazināt tās ar uzņēmumu ienākumu nodokli apliekamo bāzi.

10. Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanas vajadzībām par ienākumu, kas izņemts no pastāvīgās pārstāvniecības, nav uzskatāma **summa, kas nepārsniedz 10 procentus no nerezidenta**, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, **darījumos ar citām personām faktiski izmaksāto izdevumu vai izdevumu daļas summu, kas ir tieši saistīta ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību**, ja pastāvīgās pārstāvniecības rīcībā ir nerezidenta izsniegts rakstisks (papīra vai elektroniskā formā) apstiprinājums.

Tāpat pastāvīgās pārstāvniecības peļņu samazina par 10 procentiem no nerezidenta **darījumos ar citām personām** faktiski veiktajiem izdevumiem. Šo summu neiekļauj pārstāvniecības uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un neapliek ar nodokli.

6. piemērs

Lietuvā reģistrētajai kapitālsabiedrībai "S" ir nodibināta filiāle Latvijā, un filiāle pēc pārskata gada beigām veic maksājumu savam nerezidentam "S" 5000 euro apmērā. Nerezidentam "S" darījumos ar citām personām faktiski izmaksāto izdevumu daļas summa (kas saistīta ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību) gada laikā ir 12 000 euro.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķinos ņem vērā:

- 1200 euro (10 % no 12 000) neiekļauj uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un neapliek ar nodokli (Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" 24. punkts). Par attaisnojuma dokumentu kalpo filiālei izsniegts Lietuvā reģistrētās kapitālsabiedrības "S" rakstisks apstiprinājums, ka attiecīgie izdevumi ir tieši saistīti ar filiāles saimniecisko darbību;

- 3800 euro (5000 - 1200) iekļauj filiāles uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē un apliek ar nodokli 950 euro (3800 : 0,8 x 20 %).

11. Par ienākumiem, kas taksācijas periodā izņemti no nerezidenta pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā, uzskatāmi:

1) pastāvīgās pārstāvniecības maksājumi savam nerezidentam, izņemot:

- ja pārstāvniecība izmaksā atlīdzību par nerezidenta izdevumiem, kas radušies darījumos ar citām personām, rezidenti vai nerezidenti un kas ir tieši saistīti ar pastāvīgās pārstāvniecības saimniecisko darbību, un/vai
- ja maksājums ir atlīdzība nerezidentam par piegādātajām precēm, nepārsniedzot summu, kādu par piegādātajām precēm maksātu neatkarīgs komersants starpniekam, kas darbojas neatkarīgi no nerezidenta un iepērk minētās preces par tirgus cenām;

2) nerezidenta, kuram ir Latvijā reģistrēta pastāvīgā pārstāvniecība, tieši gūtie ienākumi, kas attiecināmi uz šā nerezidenta pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā.

12. Netiek atļauts pastāvīgās pārstāvniecības saimnieciskās darbības izdevumos iekļaut izdevumus, kas radušies, nerezidentam sniedzot pakalpojumus savai pārstāvniecībai. Ja filiāle veic maksājumu savam nerezidentam par šāda veida izdevumu atlīdzināšanu, tie ir iekļaujami pastāvīgās pārstāvniecības ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē un apliekami ar nodokli.

7. piemērs

Lietuvā reģistrēta kapitālsabiedrība "S", kas nodarbojas ar apģērbu tirdzniecību, ir nodibinājusi filiāli Latvijā, kas arī nodarbojas ar apģērbu tirdzniecību. Kapitālsabiedrība "S" nodrošina savai filiālei dažādas administratīvās un operatīvās funkcijas saistībā ar saimnieciskās darbības nodrošināšanu Lietuvā un Latvijā. Kapitālsabiedrība "S" sniedz savai filiālei šādus pakalpojumus (t. i., "S" pati sniedz pakalpojumus, nevis iegādājas tos no citām personām):

- 1) sadarbības partneru piesaiste;
- 2) tirgus analīze un pārdošanas stratēģijas izstrāde;
- 3) naudas plūsmas un finanšu plānošana;
- 4) IT sistēmu izveidošana un uzturēšana.

Filiāle maksā par saņemtajiem pakalpojumiem Lietuvā reģistrētajai kapitālsabiedrībai "S", kuras filiāle tā ir.

Tāpat uzņēmumu ienākuma nodokli reglamentējošo normatīvo aktu normas nepieļauj iespēju filiāles izdevumos iekļaut nerezidenta (kura filiāle tā ir) pakalpojumu vērtību, kurus tas sniedzis savai filiālei.

Filiāles izdevumi par nerezidenta, kura filiāle tā ir, sniegtajiem pakalpojumiem ir uzskatāmi par dividendei pielīdzinātu izmaksu, kas veido filiāles ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo bāzi Latvijā, jo minētie izdevumi par nerezidenta, kura filiāle tas ir, sniegtajiem pakalpojumiem atbilst Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" **23.1. apakšpunktā** minētajai, no nerezidenta pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā taksācijas periodā izņemtajai izmaksai.

4. Pastāvīgās pārstāvniecības uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija

13. Pastāvīgās pārstāvniecības taksācijas periods ir kalendāra mēnesis, bet pārskata gads ir kalendāra gads. Tomēr pastāvīgās pārstāvniecības pārskata gads var nesakrist ar kalendāra gadu, ja tās pārskata gads atbilst tās galvenā uzņēmuma pārskata gada sākumam un beigām un nav garāks par 12 mēnešiem.

Tāpat pastāvīgās pārstāvniecības pārskata gads var būt kalendāra gads vai arī nesakrist ar kalendāra gadu, ja tas atbilst nerezidenta, kura pastāvīgā pārstāvniecība tā ir, pārskata gada sākumam un beigām.

Vispārīgā gadījumā uzņēmumu ienākuma nodokli maksā par taksācijas periodu, kurš nodokļa maksātājiem, t. sk. arī pastāvīgajai pārstāvniecībai, ir kalendāra mēnesis.

14. Pastāvīgās pārstāvniecības pārskata gada pēdējā taksācijas perioda deklarāciju iesniedz vienlaikus ar bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu. Bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu nepievieno pie pašas nodokļa deklarācijas, bet gan iesniedz, izvēloties Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu **(EDS) nestrukturēto dokumentu "Informācija Valsts ieņēmumu dienestam"**.

Ja kalendāra gada laikā kādā no taksācijas periodiem pastāvīgajai pārstāvniecībai veidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze, piemēram, no dividendēm pielīdzinātās izmaksas, pastāvīgajai pārstāvniecībai ir pienākums iesniegt tikai uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju (nesniedzot bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu).

Pastāvīgai pārstāvniecībai, sagatavojot bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu, nav pienākuma piemērot Latvijā spēkā esošās normatīvo aktu prasības par gada pārskatu sagatavošanu.

8. piemērs

Lietuvā reģistrētās kapitālsabiedrības "S" filiāles pārskata gads ir kalendāra gads (2024. gada 1. janvāris – 31. decembris).

Filiālei 2024. gada aprīlī un decembrī ir ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi – tā sniedz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju par 2024. gada aprīli un samaksā nodokli līdz 2024. gada 20. maijam. Kā arī filiāle sniedz deklarāciju par 2024. gada decembri un samaksā nodokli līdz 2025. gada 20. janvārim.

Pārskata gada pēdējā mēneša (decembra) deklarācijai filiāle pievieno bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu (iesniedz EDS kā nestrukturētu pielikumu vienlaikus ar nodokļa deklarāciju).

15. Nodokļa piemaksai, kas veidojas pastāvīgajai pārstāvniecībai pēc labojumiem deklarācijā par pārskata gada pēdējo mēnesi, nepiemēro likumā "Par nodokļiem un nodevām" noteikto nokavējuma naudu, ja labojumi veikti, precizējot peļņas vai zaudējumu aprēķinu un bilanci, un labotā deklarācija iesniegta **četrus mēnešus laikā** pēc pārskata gada pēdējā mēneša. Tātad, ja pārstāvniecība iesniedz pārskata gada pēdējā mēneša (decembra) deklarāciju 20. janvārī un iesniedz tās labojumu 15. martā (kura rezultātā veidojas budžetā piemaksājamā nodokļa summa), tad nodokļa piemaksas summai nepiemēro nokavējuma naudu.

Pastāvīgā pārstāvniecība kā uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja piemēro Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normas, kā arī nodokļa atvieglojumus vispārējā kārtībā, ko attiecīgi norāda uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā.

9. piemērs

Lietuvā reģistrētajai kapitālsabiedrībai "S" Latvijā ir filiāle, kura izmaksā atlīdzību par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem:

1) Lietuvā reģistrētajai kapitālsabiedrībai "S", kuras filiāle tā ir.

No šāda maksājuma par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem savam nerezidentam, kura filiāle tā ir, filiāle neietur nodokli izmaksas brīdī pēc 20 % likmes. Tomēr netiek atļauts filiāles izdevumos iekļaut maksājumus savam nerezidentam par sniegtajiem pakalpojumiem savai filiālei. Tādēļ filiāles veiktais maksājums savam nerezidentam par minēto pakalpojumu ir iekļaujams filiāles ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē un apliekams ar nodokli;

2) sabiedrībai "W" Polijā (nav saistīta persona).

No šāda maksājuma par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem nerezidentam, filiālei ir pienākums ieturēt uzņēmumu ienākuma nodokli izmaksas brīdī pēc 20 % likmes (Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 1. punkts).

10. piemērs

Igaunijas uzņēmuma filiāle Latvijā ir saņēmusi aizņēmumu no nerezidenta, kura filiāle tā ir, un par to maksā procentus.

Ievērojot to, ka filiāle (pastāvīgā pārstāvniecība) ir nerezidenta – galvenā uzņēmuma – struktūrvienība, filiāles procentu maksājumi nerezidentam, kura filiāle tā ir (savam galvenajam uzņēmumam), ir uzskatāmi par peļņas sadali un veido filiālei ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamu objektu kā dividendei pielīdzināta izmaksa. Tādējādi filiālei nav saistošas Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10. panta normas, t. i., nav jāveic pieļaujamo procentu maksājumu pārrēķins likuma 10. pantā noteiktajā kārtībā.

11. piemērs

Lietuvā reģistrētai kapitālsabiedrībai ir darbinieks, kurš strādā attālināti – strādā no savas dzīvesvietas Latvijā. Darbinieks strādā par projektu menedžeri plānošanas un infrastruktūras attīstības nodaļā. Darbinieka pienākums ir sniegt atbalstu projekta direktoram, nodrošināt kvalitātes vadības procesu ievērošanu un īstenošanu, nodrošināt risku novērtēšanas procesu ievērošanas un risku mazināšanas pasākumu īstenošanu projektos, nodrošināt projektu nodevumu kvalitāti, koordinēt klientu apmierinātības analīzi, sagatavot naudas plūsmas analīzi, piedalīties apakšprojektu auditā un atbalstīt kolēģus līgumu pārvaldībā.

Ievērojot to, ka Lietuvā reģistrētās kapitālsabiedrības darbības Latvijā neatbilst pastāvīgās pārstāvniecības pazīēm, tās darbinieka attālinātais darbs neveido pastāvīgu pārstāvniecību Latvijā un darbinieka dzīvesvieta, kurā tas attālināti strādā sava darba devēja labā, nav uzskatāma par kapitālsabiedrības pastāvīgu uzņēmējdarbības vietu Latvijā, Lietuvā reģistrētai kapitālsabiedrībai neveidojas pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanas mērķiem.

5. Saistošie normatīvie akti

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums

Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumi Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi"

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls aktualizēts: 09.09.2024.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) sadaļā "Sarakste ar VID".